

SEKSUALIZUOTAS ELGESYS: KAIP ATPAŽINTI IR APSAUGOTI?

Vaikų lytiškumui tampant vis labiau įprasta ir aptariama tema suaugusiesiems dažnai kyla klausimų apie tai, koks vaiko elgesys yra normalus ir natūralus, o koks turėtų sukelti mūsų susirūpinimą. Lytiškas vaiko elgesys, nukrypstantis nuo sveikos raidos, specialistų paprastai vadinamas seksualizuotu elgesiu. Susipažinę su seksualizuotu elgesiu ir jo priežastimis, galėsime lengviau atpažinti vaiką, kuriam reikia mūsų pagalbos, ir apsaugoti tiek jį patį, tiek jo brolius, seseris, draugus ar bendraklasius.

Kas yra seksualizuotas elgesys?

Seksualizuotas elgesys - vaiko seksualinio elgesio formos, kurios yra stipriai išreikštos, dažnai ir nuolat pasikartoja bei trukdo kitai vaikams būdingai veiklai: žaidimui, mokymuisi, bendravimui.

Kodėl svarbu atpažinti seksualizuotą elgesį?

Visų pirma, ne kiekvieną lytišką vaiko elgesį vadinsime seksualizuotu. Susipažinę su seksualizuotu elgesiu, t. y., problemine vaiko lytiškumo raiška, galėsime lengviau atpažinti natūralią, įprastą lytiškumo raidą ir padėti visiems vaikams sveikai augti bei vystytis naviguojant sudėtingame, lyties bei lytiškumo temų prisotintame pasaulyje. Na, o vaikui, kuris elgiasi seksualizuotai, prireiks dar daugiau suaugusiųjų dėmesio ir pagalbos. Seksualizuotas elgesys labai apsunkina vaiko gyvenimą: netinkami, visuomenėje nepriimtini veiksmai sukelia bendraamžių pašaipas, atstūmimą, kartais – baimę, suaugusieji taip pat dažnai linkę tokį vaiką barti, bausti ar gėdinti. Seksualizuotas elgesys gali išnaudoti vaiko energiją, nukreipti jo dėmesį nuo kitų veiklų ir taip sutrukdyti atskleisti savo potencialą mokykloje ar būreliuose. Kad vaikas augtų sveikas, laimingas ir galėtų prisitaikyti visuomenėje, svarbu padėti jam nustoti elgtis netinkamai ir mokyti savo lytiškumą reikšti socialiai priimtinais būdais.

Kita svarbi priežastis atpažinti seksualizuotą elgesį yra jo ryšys su seksualiniu smurtu. Vaiko seksualizuotas elgesys gali būti jo patirtos seksualinės prievartos pasekmė: mokslinių tyrimų duomenimis, seksualizuotu elgesiu pasižymi apie 30-40 proc. vaikų, patyrusių seksualinį išnaudojimą. Pastebėję, kad vaikas elgiasi seksualizuotai, galime įtarti, jog jis gali būti patyręs arba šiuo metu patiria seksualinę prievartą, ir įtarimams pasitvirtinus ją nutraukti. Kita vertus, vieno vaiko seksualizuotas elgesys gali kelti pavojų kitiems vaikams, pavyzdžiui, jo broliams ir seserims, kitiems giminaičiams, draugams ar bendraklasiams. Didesnę grėsmę būti seksualiai išnaudoti patiria jaunesni, neįgalūs ir socialiai bei emociškai pažeidžiami, nebrandūs vaikai. Dėl to itin svarbu stabdyti pastebėtą seksualizuotą elgesį, kad nuo jo nenukentėtų kiti aplinkoje esantys vaikai.

Kaip atpažinti seksualizuotą elgesį?

Yra keli požymiai, kurie padeda atskirti seksualizuotą elgesį nuo natūralios, sveikos vaiko seksualinės raidos:

- Seksualinių žinių neatitikimas amžiui (amžių viršijančios žinios, stebimos vaiko žaidimuose ar elgesyje su kitais, vartojamame žodyne, pvz., 3 m. vaikas prašo mamos palaižyti jo lytinių organų sritį);
- Intensyvus įsitraukimas į seksualinę veiklą (kitas veiklas užgožiantis vaiko įsitraukimas į seksualinio turinio žaidimus, filmus ar kitą veiklą bei elgesio nepakeitimas po pateikiamų pastabų taip nebesielgti);

- Viešumas (viešas seksualinio elgesio demonstravimas nepaisant socialinių normų ar priešingai – išskirtinis, amžiui neįprastas savo kūno slėpimas, baimingumas, trikdantis kasdienės veiklas);
- Seksualinio elgesio formų dažnumas ir įvairovė (stiprus susirūpinimas seksualine tema, besireiškiantis kone visose vaiko atliekamosiose veiklose – žaidimuose, piešiniuose, elgesyje, socialiniuose santykiuose, pvz., vaikas dažnai masturbuojasi, jo piešiniuose atsikartoja lytinių organų tematika, žaidimuose su vaikais imituoja lytinius santykius);
- Galios santykis (amžiaus, raidos ar socialinio statuso skirtumai, sąlygojantys nelygiavertį įsitraukimą į seksualinio turinio veiklą – tyrinėjimą, žaidimus ar seksualinius santykius, pvz., 12 m. vaikas žaidžia „daktarus“ su 4 m. vaiku);
- Skausmo patyrimas (seksualinė elgsena atliekama nepaisant patiriamo skausmo, pvz., objektų kišimas į lytinių organų ar išangės sritį per skausmą).;
- Prievartos naudojimas (socialines bei asmenines ribas pažeidžianti, agresyvi seksualinė elgsena su kitais);
- Rizikingi seksualiniai santykiai (po seksualinio smurto patirties vaikai statistiškai dažniau įsitraukia į neatsakingus lytinius santykius, seksualinį smurtą patyrusios merginos paauglystėje kelis kartus dažniau susiduria su neplanuotu nėštumu bei lytiniu keliu plintančiomis ligomis);
- Santykio su kitu kūrimas per seksualumą (vaikų, patyrusių seksualinį smurtą, sąmonėje formuojasi klaidingas įsitikinimas, jog lytiniai santykiai ar kitoks kito asmens lytinės aistros tenkinimas yra vienintelis būdas patenkinti savo pačių emocinius ryšio su kitu, santykio, bendrumo poreikius).

Iš kur kyla seksualizuotas elgesys?

Amžiaus neatitinkantis seksualinis elgesys gali turėti skirtingas priežastis. Mokslinėje literatūroje aptariamos kelios situacijos, galinčios paskatinti tokį vaiko elgesį:

- Seksualinės prievartos patyrimas. Seksualiai išnaudotas vaikas gali susiformuoti klaidingas nuostatas ir iškreiptą požiūrį į lytiškumą bei lytinius santykius, pradėti ne pagal amžių domėtis seksualumu, su juo susijusiomis temomis. Prievarta gali sukurti įsivaizdavimą, kad bet kuriame santykyje su kitu žmogumi iš vaiko bus tikimasi seksualinių paslaugų, o jei už išnaudojimą buvo atsilyginama dovanomis, dėmesiu ar kitomis privilegijomis, lytiniai santykiai vaikui gali tapti priemone savo poreikiams patenkinti. Išnaudoto vaiko tapatybė ir savęs vertinimas gali priklausyti nuo to, kiek seksualiai patrauklus jis yra kitiems žmonėms. Kartais seksualizuotas elgesys tampa būdu įveikti prievartos metu išgyventus baimės ir bejėgiškumo jausmus: vaikas atkartoja tai, kas buvo daroma jam, su kitais vaikais, daiktais ar žaislais, bet šį kartą pats kontroliuoja situaciją, ir taip ji tampa labiau valdoma, mažiau gąsdinanti.

Visgi svarbu atkreipti dėmesį, kad ne visi, o tik maždaug trečdalis seksualinę prievartą patyrusių vaikų pradeda elgtis seksualizuotai. Tai, kad vaikas nesielgia neįprastai seksualiai, dar nereiškia, jog jis nėra patyręs išnaudojimo. Daliai seksualinį smurtą patyrusių vaikų lytiškumas asocijuojasi su baime, skausmu, gėda ir kontrolės praradimu, todėl jie gali vengti reikšti šiltus jausmus, slėpti savo kūną. Kai kuriuos kitus išnaudotus vaikus stebėdami iš šono nepamatysime nei pernelyg seksualaus, nei pernelyg suvaržyto elgesio. Seksualizuotai dažniau elgiasi tie išnaudoti vaikai, kurie yra išgyvenę sunkesnę seksualinę prievartą, buvo išnaudoti kelių skirtingų asmenų, taip pat vaikai, kuriems buvo grasinama.

Be to, seksualizuotas elgesys nebūtinai reiškia, kad vaikas yra patyręs prievartą. Seksualiai išnaudotiems vaikams labiau nei neišnaudotiems būdingas didelis susirūpinimas, susidomėjimas lytiškumu, ribų problemos, problemiška masturbacija, įkyrus seksualinis elgesys ir pernelyg ankstyvos, amžiaus neatitinkančios seksualinės sąveikos su kitais žmonėmis. Kitos seksualizuoto elgesio formos mažiau padeda atskirti seksualiai išnaudotus ir prievartos nepatyrusius vaikus.

- Ankstyvas susidūrimas su seksualumu. Tyrinėjant vaikų seksualizuoto elgesio problemas nuolat randama sąsajų su ankstyvu, amžiui netinkamu susidūrimu su seksualiniu elgesiu ar informacija. Seksualizuotu elgesiu dažniau pasižymi vaikai, kurie stebi lytinius santykius, susiduria su pornografinė, seksualinio turinio medžiaga, dažnu nuogumu šeimoje.
- Poreikis nusiraminti. Dalis seksualizuotai besielgiančių vaikų nėra patyrę seksualinės prievartos ar susidūrę su atvirai demonstruojamu seksualumu. Šie vaikai dažnai gyvena sudėtingomis sąlygomis: patiria fizinį smurtą, turi psichikos sveikatos sunkumų, auga šeimose, kurios patiria didelį stresą ar kuriose vyksta smurtas prieš kitus šeimos narius. Tokiu atveju seksualizuotas elgesys gali tapti vaiko būdu nusiraminti. Savęs ramimas visuomenėje nepriimtinais būdais rodo, kad vaikui sunku kontroliuoti kylančius impulsus bei reguliuoti savo elgesį ir emocijas, t. y., įveikti nerimą, įtampą, nuobodulį ar kitus nemalonius jausmus sveikai, pavyzdžiui, kreipiantis pagalbos į artimuosius ar užsiimant mėgstama veikla. Kita vertus, kai kurie šiai grupei priklausantys vaikai gali būti susidūrę su seksualine prievarta ar atvirai demonstruojamu seksualumu, tačiau kol kas to neatskleidę suaugusiesiems.

Kaip reaguoti į seksualizuotą elgesį?

Seksualizuotas vaiko elgesys dažnai mus sutrikdo, supykdo ar priverčia pasijusti bejėgiais. Kartais gali atrodyti, jog tam tikrą elgesį vaikas kartoja tyčia, norėdamas mus suezinti, ypač kai stebime iš pažiūros linksmas vaiko reakcijas (pvz., juokiasi prieš kitus vaikus demonstruodamas savo lyties organą). Dėl to labai svarbu prisiminti, kad seksualizuotas elgesys yra vaiko patiriamas sunkumas. Toks elgesys signalizuoja apie patiriamą nerimą, išgyvenamas trauminės patirtis ar liudija apie žemą impulsų kontrolę. Seksualizuoto elgesio vaikas negali kontroliuoti ir dažnai jį patiria kaip vienintelį jam žinomą būdą tvarkytis su kylančiais sudėtingais jausmais.

Seksualizuotas vaiko elgesys yra rimta problema, todėl į ją reaguoti reikia visada:

- Stebint seksualizuotą elgesį, visuomet būtina jį stabdyti. Tai reikia daryti ramiai, nebaudžiant ir negėdinant vaiko. Vietoje bausmių ar grasinimų galima priminti apatinių drabužių taisyklę (neliečiame kitų žmonių vietose, kurias dengia apatiniai rūbėliai, ir neleidžiame, kad kiti mus ten liestų), su kūnu susijusias saugumo taisykles, nukreipti vaiko dėmesį į kitas veiklas.
- Akcentuoti, kad vaiko kūnas priklauso tik jam ir niekas neturi teisės jo skaudinti, liesti netinkamu būdu arba jam pačiam nesutinkant. Vaikas turi mokytis atskirti gerus ir blogus prisilietimus, tinkamą ir netinkamą kitų asmenų elgesį.
- Svarbu kurti saugią, nuoseklią, struktūruotą aplinką, kurioje vaikas aiškiai žinotų priimtino ir nepriimtino elgesio ribas, matytų tinkamą kitų žmonių elgesį. Vaikai privalo žinoti, kad turi teisę pasakyti „ne“ net ir artimam giminei ar draugui, jeigu jo elgesys verčia jaustis nejaukiai, yra nemalonus, skaudina. Taip pat jie turi gauti atgalinį ryšį apie savo elgesį kitų atžvilgiu – kad jų elgesys kitiems buvo nemalonus ir sukėlė nejaukumo jausmą.
- Užtikrinti, kad vaiko nepasiektų jo amžiui netinkamas turinys.
- Stebėti, kada seksualizuotas vaiko elgesys intensyvėja (vaikui sutrikus ar sunerimus, esant vienam ar vaikų grupėje ir pan.). Atsižvelgiant į tai, ką pastebime, orientuoti pagalbą į

seksualizuotą elgesį sukeliančius veiksnius (pvz., mokyti vaiką kitaip tvarkytis su nerimu, ugdyti tinkamus socialinius įgūdžius suaugusiojo prižiūrimose vaikų grupėse).

- Vaikui svarbu žinoti, kad jis bet kada gali kreiptis pagalbos į suaugusįjį ir papasakoti apie prievartą. Kad tai veiktų, reikia kurti nuoseklų, gilų, atvirą santykį su vaiku, rodant jam, kad kitu pasitikėti galima.

Kai vaiko seksualizuotas elgesys kartojasi arba sužinome apie vienkartinį, tačiau itin rimtą atvejų (pvz., bandoma seksualiai išnaudoti kitą vaiką), labai svarbu kreiptis profesionalios, tęstinės pagalbos į psichikos sveikatos specialistus – vaikų ir paauglių psichiatrą, psichologą, psichoterapeutą. Kadangi vaikų seksualizuotas elgesys ir seksualinės prievartos naudojimas yra specifinė, ne kiekvienam specialistui vienodai pažįstama tema, kreipiantis vertinga aiškiai išdėstyti vaiko problemas, kad specialistas galėtų suprasti, kuo galės padėti šiam vaikui.

Kaip užtikrinti vaikų saugumą?

Vaiko seksualizuotas elgesys gali tapti rimta problema ne vien jam, bet ir kitiems su juo gyvenantiems, bendraujantiems ar besimokantiems vaikams. Siekiant užtikrinti visų vaikų saugumą ir gerovę, galima sudaryti saugumo užtikrinimo planą. Net jei formalus, raštiškas planas nėra sudaromas, itin svarbu apgalvoti, kokios taisyklės padėtų atkurti saugumą šeimoje bei kitose aplinkose, kur seksualizuotai besielgiantis vaikas leidžia laiką. Saugumo planas – tai sąrašas susitarimų, kurie padeda užtikrinti saugią aplinką visiems vaikams šeimoje ar įstaigoje. Jis apima taisykles, susijusias su privatumu, asmeninėmis ribomis, tinkamu bei netinkamu elgesiu. Saugumo planą paprastai pasirašo visi, susiję su jo sudarymu ir įgyvendinimu: seksualizuotai besielgiantis vaikas, jo tėvai ar globėjai, broliai ir seserys, kiti vaikai, gyvenantys tuose pačiuose namuose ar miegantys tame pačiame bendrabučio kambaryje, taip pat problemos sprendime dalyvaujantys specialistai, kurie padeda sudaryti saugumo planą (pvz., atvejo vadybininkas, socialinis darbuotojas, psichologas ar psichoterapeutas ir pan.). Būtina, kad visi planą pasirašantys žmonės aiškiai suprastų savo vaidmenį ir atsakomybę jį įgyvendinant. Saugumo užtikrinimas itin reikšmingas, kai į seksualizuotą elgesį vaikas įtraukia ir kitus vaikus.

Siekiant užtikrinti saugumą, svarbu atkreipti dėmesį į kelias pagrindines gaires:

- Kai seksualizuotai besielgiantis vaikas yra šalia kitų vaikų, jis turėtų būti nuolat stebimas suaugusiojo. Toks stebėjimas reiškia, kad jūs turite matyti vaiką visada, kai jis yra su kitais vaikais. Vaikas, kuris elgiasi seksualizuotai, negali prižiūrėti kitų vaikų, kol tėvai nueis į parduotuvę ar gamins vakarienę. Žinoma, vienas suaugęs žmogus tokios priežiūros užtikrinti negali, todėl svarbu bendradarbiauti su giminaičiais, draugais, su vaiku dirbančiais specialistais. Nuolatinė priežiūra padeda užtikrinti kitų vaikų saugumą ir neleidžia, kad netinkamas elgesys taptų įpročiu.
- Vaikas su problemišku seksualiniu elgesiu negali miegoti vienoje lovoje su kitais vaikais, taip pat neturėtų dalintis kambariu. Jei atskirti kambarių nėra galimybės, būtina užtikrinti, kad tame pačiame kambaryje nemiegotų pažeidžiami, t. y., jaunesni ir neįgalūs vaikai.
- Visi šeimos nariai privalo žinoti, koks seksualinis elgesys ir kokiais atvejais yra priimtinas, o koks – ne, vienodai suprasti privatumo taisykles.
- Privalu laikytis privatumo taisyklių. Svarbu reikalauti privatumo miegamuosiuose bei vonios kambaryje, turėti aiškius susitarimus, kada galima įeiti į kito miegamąjį (pvz., tik pasibeldus). Siekiant užtikrinti, kad vaikai nestebėtų tėvų seksualinės veiklos ir laikytųsi privatumo, galima užsirakinti, įrengti skląstį tualetu, vonios durims.

- Higiena reikėtų rūpintis privačiai. Vaikas, kuris elgiasi seksualizuotai, turi praustis, naudotis tualetu ir persirengti vienas, be kitų vaikų. Jei tai yra mažas vaikas, padėti nusiprausti ir susitvarkyti turėtų vienas iš tėvų ar kitas suaugęs žmogus. Tuomet svarbu skatinti vaiką mokytis pasirūpinti higiena savarankiškai.
- Vaikai turi būti apsaugoti nuo seksualinio turinio žiniasklaidos priemonėse, ypač internete. Tam gali padėti tėvų kontrolės programos.
- Kiti žmonės vaiko akivaizdoje turėtų laikytis privatumo. Kiekvienoje šeimoje galioja savos privatumo taisyklės: kokį nuogumą ir kada šeima laiko deramu bei priimtiniu, kiek atvirai su vaikais kalbamas lytiškumo temomis. Vis dėlto tais atvejais, kai vaikas turi seksualizuoto elgesio problemų, jam rekomenduotina nematyti nuogumo ar seksualinio kitų žmonių elgesio. Žinoma, suaugusieji gali švelniai rodyti šilumą bei meilę vieni kitiems ir vaikams: apsikabinti, pasibučiuoti, laikytis už rankų.

Keli pavyzdžiai, kokios taisyklės saugumo plane tiktų mokyklinio amžiaus vaikui:

- Negalima rodyti savo privačių kūno vietų kitiems žmonėms;
- Negalima žiūrėti į kitų žmonių privačias vietas;
- Negalima liesti kitų žmonių privačių kūno vietų;
- Savo privačias vietas galima liesti tik tada, kai esi vienas;
- Negalima laidyti seksualinio turinio komentarų ar pokštų, kai šalia yra kitų vaikų.

Kai kuriais itin rimtais atvejais, kai vaiko, dažniausiai paauglio, seksualizuotas elgesys pasireiškia seksualiniu kitų vaikų išnaudojimu, nusikaltęs paauglys gali būti kuriam laikui iškeliamas iš namų, kad būtų užtikrintas jo brolių ir seserų saugumas.

Kad paauglys galėtų grįžti namo, turi būti užtikrinamos tinkamos sąlygos. Jo tėvai ar globėjai privalo:

- Aiškiai suprasti, kas buvo atsakingas už įvykusį smurtą;
- Palaikyti visus šeimoje gyvenančius vaikus;
- Gebėti užtikrinti nuolatinę priežiūrą namuose ir, su aplinkinių pagalba, kitose aplinkose;
- Žinoti išsamią informaciją apie įvykusią seksualinę prievartą (kaip ir kur tai įvyko, kokios situacijos yra rizikingos), prievartą apibūdinti pakankamai tiksliai, nenuvertindami;
- Mokėti atpažinti įspėjamuosius ženklus apie probleminį seksualinį elgesį ir žinoti, kaip reaguoti.

Seksualinę prievartą naudojęs paauglys privalo:

- Pripažinti savo netinkamą elgesį ir prisiimti už jį atsakomybę, elgesį apibūdinti pakankamai tiksliai, jo nenuvertinti;
- Suprasti jo žalą nukentėjusiam vaikui, šeimai ir sau pačiam;
- Neturėti seksualinio elgesio problemų savo gyvenamojoje vietoje, mokykloje ir bendruomenėje;
- Žinoti saugumui užtikrinti būtinas taisykles namuose ir būti pasirėngęs jų laikytis.

Nukentėjęs vaikas privalo:

- Sutikti su jį išnaudojusio paauglio grįžimu namo ir nebūti verčiamas, spaudžiamas kitų šeimos narių;
- Būti pasiruošęs ir domėtis bendravimu su jį išnaudojusiu broliu ar seserimi;

- Gebėti pakankamai aiškiai, nenuvertindamas ir nesumenkindamas apibūdinti patirtą seksualinį išnaudojimą;
- Pasiiekti pakankamą pažangą psichologinės-psichoterapinės pagalbos procese arba būti jį užbaigęs (t. y., baigėsi pagalbos poreikis, o ne, pvz., maksimalus konsultacijų skaičius, kurį dėl įstaigos tvarkos vaikas galėjo gauti).

Seksualinę prievartą naudojęs paauglys neturėtų grįžti namo, jei:

- Tėvai ar globėjai neigia, kad prievarta įvyko;
- Tėvai ar globėjai negeba užtikrinti tinkamos nuolatinės vaikų priežiūros;
- Prievarta buvo itin žalinga nukentėjusiam vaikui, jis toliau patiria rimtus potrauminius simptomus, stipriai reaguoja į prievartą primenančias užuominas, patiria milžinišką diskomfortą aptardamas šią temą (šiek tiek vengimo yra natūralu);
- Žinoma, kad nukentėjęs vaikas patyrė spaudimą sutikti, kad brolis ar sesuo grįžtų namo;
- Seksualinę prievartą naudojęs paauglys toliau elgiasi agresyviai ir keltų rimtą pavojų broliams ir seserims.

Seksualizuotas vaikų elgesys yra rimta problema, apie kurią viešojoje erdvėje informacijos nėra daug. Jis dažnai painiojamas su natūraliu vaikų seksualiniu elgesiu – įprastas, sveikiems vaikams būdingas elgesys laikomas problema arba, atvirkščiai, normalizuojami, pateisinami vaiko raidą trikdančios ar kitiems vaikams pavojų keliantys veiksmai. Tam, kad galėtume vaikams padėti augti sveikiems ir laimingiems, svarbu mokytis atpažinti seksualizuotą elgesį ir tinkamai į jį reaguoti.

LITERATŪRA:

Elkovitch, N., Lutzman, R. D., Hansen, D. J., & Flood, M. F. (2009). Understanding Child Sexual Behavior Problems: A Developmental Psychopathology Framework. *Clinical Psychology Review*, 29 (7), 586-598.

Everson, M. & Faller, K. (2012). Base Rates, Multiple Indicators, and Comprehensive Forensic Evaluations: Why Sexualized Behavior Still Counts in Assessments of Child Sexual Abuse Allegations. *Journal of child sexual abuse*, 21 (1), 45-71.

Globoš namai „Užuovėja“, Vaikų, nukentėjusių nuo seksualinės prievartos, pagalbos centras. (2020). *Metodinės rekomendacijos darbuotojams, dirbantiems su seksualinę prievartą patyrusiais vaikais*. Globoš namai „Užuovėja“.

Grigutytė N., Karmaza E., Kemerienė S. (2004). *Vaikų, patyrusių seksualinę prievartą, ir jų artimųjų rehabilitacija ir reintegracija. Metodinės rekomendacijos socialiniams darbuotojams ir socialiniams pedagogams*. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

National Center on the Sexual Behavior of Youth. *Safety Planning. Can children with sexual behavior problems live with other children? Reunification*. <https://www.ncsby.org>

Paramos vaikams centras, Europos taryba. (2015). *Supažindinkite savo vaiką su Apatinių rūbėlių taisykle*. Paramos vaikams centras.